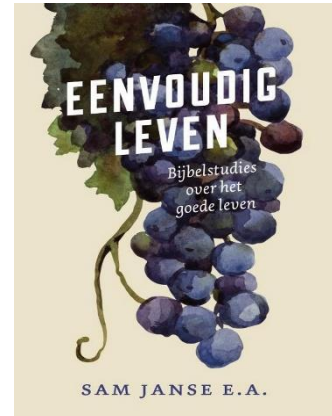

Verwondering en verwording

Tekst: Jos Aarnoudse

We komen met tien gemeenteleden bij ons thuis bijeen aan de Kerkweg. Het is de week van de grote aardbeving in Turkije en Syrië. We praten samen over de waarde van Gods schepping. Na een gebed is Psalm 104 voorgelezen. Na deze best lange psalmhymne zijn we er even stil van.

Ter voorbereiding hebben we een bijbelstudie uit het boekje 'Eenvoudig leven'¹ gelezen. Tenminste als het goed is. Psalm 104 bezingt de HERE God als Schepper van al wat is. Ook de ontzagwekkende natuurkrachten worden met God in verband gebracht. Daar is ook een vraag over in ons boekje. Dat is met de vlaggen halfstok aan de andere kant van het spoor bij de Turkse moskee best ingewikkeld. Vorige week herdachten we 70 jaar watersnoodramp in zuid-west Nederland. Is God in dit soort vreselijke gebeurtenissen? Hoe moet je dat denken? We merken het op, dat de natuur soms 'snoeihard' is, zoals één van ons het uitdrukt. Maar we lopen voorlopig toch maar even een beetje om de donkere kanten heen. Het was in Europa de enorme aardbeving van Lissabon in 1755, waarbij ook tienduizenden mensen omkwamen en waarbij 80 % van de toenmalige stad werd verwoest, die voor het eerst de vraag naar Gods (goede?) voorzienigheid in alle hevigheid deed losbarsten. Als God Elia nabij komt bij de Berg Horeb passeren ook de elementen. Steeds lezen we: en in de storm, in de aardbeving, in het vuur was de HERE niet. Wel in 'het gefluister van een zachte bries' (vgl. 1 Koningen 19:11-13). Welke vingerwijzing krijgen we daar?

Schoonheid en vernuftigheid

We kijken voorlopig even naar andere dingen op onze eerste avond. Naast het natuurgeweld is er de ongelooflijke schoonheid en de ingeniositeit, de vernuftigheid. Van micro tot mega. Te bedenken dat dit voortkomt uit de verbeeldingskracht van de Creator de Allerhoogste. Dat God zich heeft uitgedrukt in wat wij kunnen meemaken aan materialiteit, leven, ruimte en tijd. Het duizelt. Dat begint al bij het Psalm 139-gevoel, dat wij zelf kunstzinnig zijn gevormd. Zo bezie en bezing je dat gelovig, al weten wij natuurlijk ook best van de zadjes en de eitjes. Maar dat is het eigenlijke niet. Vervolgens strekt de verwondering zich uit via onze ervaringen in de kleine en de grote natuur van onze aarde tot aan het omspannende, eindeloos uitdijend lijkende heelal met zijn talloze sterrenstelsels. Je kunt je er heel klein en nietig bij voelen. Het wordt steeds wonderlijker hoe God bekommernis en betrokkenheid toont bij die kleine planeet, ja bij die enkele kwetsbare mens, die jij en ik zijn, en bij al wat leeft. Als de 'hemelse Vader', zo spreekt Jezus, zorgt voor de leliën van het veld en de vogels in de lucht, hoe veel te meer zijn de haren van jouw hoofd dan geteld?

Als de schepping zo bezongen wordt als reden om onze Schepper te eren, te loven en te prijzen, hoe kan het dan dat wij als mensen, en ik in het bijzonder met mijn aandeel, die schepping dag aan dag beschadigen? Dat was de kernvraag van deze avond. Maar hoe kun je nu als klein poppetje in het grote geheel van de mensenwereld, die nou niet alleen maar door heilige drijfveren wordt gedreven, zachtjes gezegd, er iets aan doen om die schade te beperken?

¹ Sam Janse e.a. (2021). *Eenvoudig leven. Bijbelstudies over het goede leven*. Utrecht: KokBoekencentrum Uitgevers. Het boekje heeft al geleid tot een bijpassend webwinkelinitiatief uit Bleskensgraaf: <https://www.eenvoudigleven.nl> en <https://www.eenvoudiglevenshop.nl>

'Hier beneden is het niet'?

En hoe belangrijk is dat eigenlijk? We stonden ook even stil bij de vrome uitweg van het hiernamaals. Moet het ons niet gaan om 'de redding van zielen'? Hier beneden is het niet, zo iets? Alle elementen zullen immers 'brandende vergaan'. Wij zijn toch niet degenen die de aarde gaan redden? We ontdekten dat het oneigenlijk tegenstelling is. Juist het evangelisch perspectief van Gods eigen werk in verlossing en vernieuwing maakt vrij om het bij elkaar te houden: vertrouwen op leven en heil over de grens van onze eigen eindigheid heen, en de verwachting van het Koninkrijk, Gods nieuwe wereld, met ondertussen onze gelovige verantwoordelijkheid om met vallen en opstaan 'te bewerken en te bewaren', goede rentmeesters te zijn.

Dat slaat op onze eigen creatuurlijkheid ('uw lichaam is een tempel van de Heilige Geest'), voor zover het van ons afhangt, en op het geheel van ons gezamenlijk huis, de aarde en al wat er leeft. En ja, de destructieve krachten zijn enorm. Daarin stuiten we niet alleen op gebrokenheid, maar ook op zonde, op zelfzucht en gemakzucht, op uitbuiting en exploitatie. Hoe kun je in denken en beleven, maar ook in levensstijl en handelen een verschil maken, zonder mismoedig te worden, of fanatiek, of te vervallen in een nieuw soort duurzaamheidsfarizeïsme? Hoe kun je iets van 'de vreugde van het christelijk leven' bewaren?

Geloof medicijn tegen berusting en tegen overmoed

Aan de éne kant geloven we dat de christelijk hoop (hoe dan ook, God is er ook nog!) ons kan bewaren voor cynisme en berusting. Niets is hier blijvend, maar wat gedaan wordt uit liefde tot Jezus dat houdt zijn waarde en zal blijven bestaan (uit lied van Celestine Oliphant 1863-1941, gemaakt voor het Leger des Heils en te vinden in de bundel van Johannes de Heer onder nummer 166). Juist de werkelijkheid van de opstanding, zo houdt de heilige apostel Paulus ons voor, brengt ons bij zijn gelovige slotsom: 'Kortom, geliefde broeders en zusters, weest standvastig en onwankelbaar en zet u altijd volledig in voor het werk van de Heer, in het besef dat de inspanningen die u voor de Heer verricht, nooit te vergeefs zijn' (1 Korintiërs 15:58). Kerkewerk en rentmeesterschap in het alledaagse leven gaan daarbij hand in hand.

Aan de andere kant relateert dit inzicht, dit vertrouwen. Het hangt niet van ons en onze inspanning af. 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw'. Of om nog maar eens aan ander lied te citeren: 'Zing maar en bid, en ga Gods wegen, doe wat uw hand vindt om te doen. Weet dat de hemel zelf u zegent, u brengt naar weiden fris en groen. Wie zich op God alleen verlaat, weet dat Hij altijd met ons gaat' (Georg Neumark, vertaald door Sytze de Vries, te vinden als gezang 905 in Liedboek 2013).

Volgende keer (dinsdag 14 maart) praten we over 'genoeg'. We leven in een cultuur die al zo'n twee honderd jaar gonst van vooruitgang, groei, groter en verder, maar ten koste van wat allemaal? Wanneer is dat een keer genoeg?